

POSUDEK které

Menšík, Roman: Analýza příčin občanské války v Tigraji. Hradec Králové, Filozofická fakulta (diplomová práce), 2023. 74 s.

Občanské války v Africe jsou jednou z hlavních překážek v politickém, ekonomickém, sociálním a společensko-kulturním rozvoji afrických zemí. Šedesát let nezávislého politického rozvoje afrických zemí přineslo desítky krvavých občanských válek, které zcela rozložily politické a ekonomické struktury nově vzniklých afrických států a přinesly bídu, strádání, nejistotu budoucnost a rozsáhlé imigrační vlny pronásledovaných civilistů.

Diplomová práce analyzuje příčiny současné občanské války v Tigraji, státu, který je od počátku 90.let minulého století součástí etiopského federativního projektu. V době, kdy konflikt stále trvá a není zcela vyřešen, ať vojensky či diplomaticky, se jedná o vysoce aktuální problematiku. Zejména při diplomatickém řešení o novém budoucím uspořádání vztahů Tigraje s centrální etiopskou vládou je zcela zásadní znát přesné příčiny občanského konfliktu, jejichž řešení by se mělo stát předmětem mírového ukončení tohoto krvavého konfliktu.

Přestože se diplomová práce soustředí především na období po roce 2020, kdy tento občanský konflikt vypukl, časový záběr autora je mnohem širší, protože některé příčiny mají velmi hluboké historické kořeny. Přestože by se na první pohled mohlo zdát, že současný konflikt mezi centrální vládou a Tigrají je výsledkem změny rozložení politických sil v roce 2018, ale jiskrou, která otevřela nejrůznější neřešené dlouhodobé problémy, byly pokusy nové vlády Abiyiho Ahmeda centralizovat moc a omezit vliv regionálních politických elit (nejen tigrajských). Organizace regionálních voleb v Tigraji v roce 2020 přes zákaz centrální vlády byl jen drobnou záminkou pro otevření přímé konfrontace mezi centrálními a regionálními tigrajskými politickými elitami.

Hlavním cílem diplomové práce je analýza konfliktů občanské války v Tigraji se snahou určit, jaké jsou hlavní příčiny, proč k tomuto konfliktu došlo (s.11). Z metodologického hlediska diplomová práce představuje případovou studii, ve které se diplomant především opírá o empiricko-analytickou metodu. Na základě případové studie se autor pokouší ověřit hypotézu, že všeobecně známé teoretické příčiny občanských konfliktů (viz teoretická část) se dají potvrdit i v etiopsko-tigrajském konfliktu. Hypotéza byla prověřována prostřednictvím ověřením teoretického konceptu empiricko-analytickou metodou a omezenou kvantitativní metodou (jednoduché hodnocení na omezené bodové škále), přičemž autor se prostřednictvím základní výzkumné otázky pokusil stanovit, co bylo bezprostřední příčinou vypuknutí konfliktu v Tigraji.

Z hlediska teoretického konceptu se autor opírá o teoretický koncept příčin občanských válek v Africe, která usiluje definovat hlavní příčiny, které vedou ke konfliktům v afrických zemích. Z hlediska teoretického a metodologického přístupu lze konstatovat, že autor vybral vhodné nástroje na řešení hlavního cíle diplomové práce, které mu umožnily naplnit hlavní cíl diplomové práce.

Diplomová práce je rozdělena do dvou hlavních částí, teoretické a empiricko-analytické. V teoretické části se autor nejdříve zabývá Afrikou v kontextu občanských válek a posléze analyzuje hlavní příčiny občanských válek v Africe které jsou diskutovány v nejrůznější teoretické literatuře. K těm hlavním příčinám patří vliv koloniálních mocností, role studené války, etnické a náboženské problémy, problémy špatného vládnutí, mezinárodní politický vliv, boj o přírodní zdroje a jejich drancování a chudoba.

V druhé empiricko-analytické části se autor nejdříve zabývá historickým pozadím konfliktu v Tigraji, kdy čtenářům představuje historický vývoj Etiopie od roku 1995 do roku 2018 a nástup Abiy Ahmeda do funkce premiéra Etiopie. Součástí této kapitoly je i začátek a průběh zkoumaného konfliktu. Jádrem diplomové práce je analýza příčin konfliktu v Tigraji, která je rozdělena do osmi dílčích kapitol podle hlavních příčin válek v Africe, jak byly nastíněny v

úvodní teoretické části. Díky tomuto přístupu se autorovi velmi dobře podařilo propojit teoretický koncept s empiricko-analytickou analýzou občanského konfliktu v Tigraji.

Struktura diplomové práce je logická a vyvážená, nezdá se, že by zde chyběla nějaká významnější kapitola nebo problematika, která by si zasloužila další analýzu. Jednotlivé kapitoly jsou logicky vystavěné, předkládají čtenářům dostatečný vhled do dané problematiky a ukazují na problematiku otázky analýzy občanské války v Tigraji.

Práce se zdroji je na poměrně vysoké úrovni, autor měl možnost prodiskutovat klíčové otázky svého výzkumu i během svého pobytu v Etiopii, které poté konfrontoval s teoretickou a empirickou literaturou, články a studiemi. Autor disponuje schopností interpretace a kritické analýzy, zejména pak schopností propojit teoretické závěry s politickou praxí. Z těchto důvodů vysoce ohodnocují argumentační dovednosti autora a jeho schopnost přiblížit danou problematiku čtenáři. Autor využívá v textu především cizojazyčné zdroje, ale opírá se i o výzkumy předních českých odborníků na Etiopii, zejména Jana Záhořika, který se dlouhodobě věnuje problematice federativního uspořádání Etiopie

Po formální stránce se zdá být diplomová práce v pořádku student, zvládl používání citační normy katedry a bohatě používá v textu jednotlivých kapitol odkazy. Bohužel poznámek pod čarou používá jen omezeně, i když zde mohl více vykreslit některé detaily tigrajského konfliktu. Autor se nedopouští větších gramatických chyb, celková úprava textu je přijatelná, některé části diplomové práce mohly být po stylistické stránce trochu lépe formulovány a zpracovány.

Závěrem mohu konstatovat, že autorovi se podařilo naplnit hlavní cíl diplomové práce, „analyzovat hlavní příčiny občanského konfliktu v Etiopii“ a aplikovat na ně teoretický koncept příčin občanské války v Africe. Autor došel k závěru, že všechny teoreticky vymezené příčiny konfliktů občanských válek v Africe se promítly i do tigrajského konfliktu, nicméně upozorňuje na skutečnost, že některé měly větší váhu než jiné. Podle jeho názoru etnicita, špatná správa věcí veřejných a role mezinárodních aktérů byly hlavními příčinami konfliktu v Tigreji. Omezená kvantitativní metoda, která spočívala v jednoduchém bodovém vyhodnocení jednotlivých kritérií, ukázala, že v úvodu stanovená hypotéza, byla plně potvrzena. Podle ní tigrajský konflikt plně odpovídá teoretickému konceptu příčin občanských válek v Africe.

Diplomovou práci považují vzhledem k jejich aktuálnosti, rozpracování teoretického konceptu a empiricko-analytické analýze za velmi inovativní a přínosnou z pohledu řešení nejen teoretických příčin občanských válek, ale i pro pochopení občanského konfliktu v Tigraji, respektive v Etiopii. Z tohoto důvodu doporučuji hodnocení.

A

V Olomouci dne 20. května 2023

Doc. PhDr. Vlastimil Fiala, CSc.
Vedoucí diplomové práce